

Prenumerata.

We LWOWIE:

rocznie 14 zł. 40 ct.
kwartalnie 3 zł. 80 ct.
miesięcznie 1 zł. 20 ct.
półmiesięcznie 60 ct.
Na odnośnienie do domu
miesięcznie 20 ct.

ZA PROWINCJI:

rocznie 19 zł. 30 ct. pół-
rocznie 9 zł. 60 ct. kwar-
talnie 4 zł. 80 ct. mie-
sięcznie 1 zł. 60 ct. na
pół miesiąca 80 ct.

ZA GRANICĄ:

Dopłaca się miesięcznie
1 zł. do cen miesięc-
nych.

Prenumeratę przyj-
muje się tylko od 1.
i 15. każdego miesiąca.
Numer kosztuje 6 ct.

KURJER LWOWSKI

wychodzi codziennie także w Niedzielę i Święta o godzinie 8. rano.

Administracja, Expedycja i Biuro Redakcji przy ulicy Akademickiej l. 3.

Ogłoszenia.

Od objętości wiersza
półtytułowego pięciolito-
wego 6 ct.

Reklamy w rubryce
„Nadesłane” 20 ct. od
wiersza.

Jedno ogłoszenie
drobne do 6 wierszy
20 ct.

Dołączenia do Kur-
jera (Prospektu, cyrkul-
larze etc.) przyjmuje się
za cenę 1 zł. od 100 egz.
dla samiejscowych a
50 ct. od 100 egz. dla
miejscowych prenume-
ratorów.

Rękopisów Redak-
cja nie zwraca.

Listy reklamacyjne
nieopieczętowane nie-
podlegają opłacie.

Dziś: Dzień przestępny.

Poniedziałek: Macieja.
Wtorek: Wiktora.

Środa: Aleksandra.
Czwartek: Leandra.
Piątek: Romana.
Sobota: Albina.

Kalendarz myśliwski: Wolno polować na kozły,
dropie, pardwy, cietrzewie, guszcze i słonki, pta-
ctwo wodne i błotne w ogólności.

Wschód słońca o 7 g. — min.
Zachód słońca o 5 g. 29 min.
Długość dnia 10 godz. 29 min.
Barometr idzie w górę.

Łaźnie wiejskie.

Podnosimy myśl nową u nas, gdzieindziej już przedyskutowaną i w czyn zamienioną, — o której pożyteczności najmocniej jesteśmy przekonani. Polecamy ją uwadze nowych Rad powiatowych, które wkrótce będą wybrane na lat sześć, więc na period dość długi, żeby się nietylko do spraw nałamać, ale także i jakiś wyraźny ślad zostawić mogły po sobie w życiu powiatów. Polecamy ją także uwadze duchowieństwa.

W ostatnich latach poczęliśmy dużo mówić, trochę myśleć i coś naprawdę robić dla moralnego i ekonomicznego podniesienia ludu z wiekowego upadku i zaniedbania. Powoli wyrobiliśmy w sobie przekonanie o potrzebie oświaty, o konieczności wyrobienia wśród chłopów poszanowania cudzej i publicznej własności, wreszcie, dość rażno wystąpiliśmy do walki przeciwko pijaństwu. We wszystkich tych kierunkach już się się co-
kolwiek posunęli naprzód; gdzieniegdzie dają się nawet dostrzegać objawy, że praca nasza wydaje jakie takie, rzadkie wprawdzie, ale niewątpliwe plony. Niezawodną jest rzeczą, że umysłowy poziom chłopstwa co-
kolwiek się podniósł, — przynajmniej znikła ta lekka i podejrzliwa dzikość, która, przy spojrzeniu na chłopską gromadę, przypominała nam Irokezów. Krucjata przeciw pijaństwu została uwieńczona dość znacznym zwycięstwem; — świadczy o tem ogólne zmniejszenie się propinacyjnych dochodów; świadczą wymownie i te tak często dziś spotykane, opustoszałe i walące się karczmy, które dawniej chyba były potrzebne, skoro je wznoszono. Że pojęcie o własności już się poczyna krystalizować w chłopskich umysłach, — tego udowodnić zaprawdę nie potrzeba. Można twierdzić na pewne, że dziś, gdy komunistyczne teorie jeszcze nie sięgnęły do

ludowych mas, — nikt już nie pociągnie za sobą siermiężnej rzeszy hasłem o cudzych pastwiskach i lasach.

Takim jest rezultat naszej krótkiej — i Bogiem a prawdą — niemożalnej pracy nad ludem. Byłby on jednak większy, gdyby ta praca, przy tem samem nawet natężeniu, była wszechstronniejsza — gdyby, naprzykład, nie pominęła zupełnie sprawy ochędóstwa.

Tę to właśnie sprawę zamierzaliśmy podnieść, adresując nasze myśli do Rad powiatowych i wiejskich proboszczów.

Nie potrzeba chyba tego dowodzić, — bo o tem przekonują zarówno praktyka, jak i teoria życiowa, — że obyczajność jest w ścisłym związku z ochędóstwem i w ogóle z porządkiem zewnętrznym. Kto nie dba o porządek, o czystość tego, co jest mu najbliższem, o czystość własnej skóry, ten nie może być prawdziwie dbały i gorliwy o rzeczy, nieco już dalej obchodzące człowieka. Wprawdzie może mieć upodobanie do strojów, do błyskotek, jak to się często zdarza wśród chłopów; może pragnąć wyróżnienia się od innych powierzchownością, jakiejś elegancji zewnętrznej, jakiegoś błyszczenia; — ale wszystko to będzie jeno oznaką próżności i kokieteryj, nieobcej nawet ludom stojącym na ostatnim szczeblu cywilizacji; zamiłowania do istotnego porządku i czystości w tem upatrywać nie można. Chłop, który nie myje się nigdy, który nie ma zgoła żadnego pojęcia o kąpieli, a tylko w dzieciństwie pluszcze się w kałużach, nie dba też weale o czystość i porządek w domu, o pościel, o dzieci. Wieloletni brud nosi na sobie, w brudzie żyje, brudem oddycha. W ślad za tą zupełną abnegacją, jako skutek z przyczyny, idzie pewien cynizm uczuć i pojęć. Bo, rzecz naturalna, kto nie dba o siebie, temciężniej nie szanuje cudzego. Przytęm, zaprzeczyc się nie da, — choć na to w ogóle w naszym społeczeństwie mało się zwraca

uwagi, — że nieporządek i niechlujstwo dziwnie skłaniają do lekceważenia tej najpospolitszej, już nie etyką wyrobionej, ale przyrodzonej nam moralności, która się zowie cnotą czystości.

Głównym środkiem utrzymania czystości są łaźnie. Istnieją też one niemal na całej kuli ziemskiej, — wszędzie, gdzie dotarły jakie takie cywilizacyjne potrzeby. Gdzieniegdzie, jak na przykład na Wschodzie, używanie łaźni doszło do przesady, która świadczy tylko o wielkiej ich korzyści. Ale wszędzie indziej służą one tylko do zaspokajania nieodzownej potrzeby. Zachodni Europejczyk obejść się nie może bez łaźni, a u Rosjan są one w tak wielkiem użyciu, że nietylko każdy szlachcic wiejski, ale nawet każdy niemal zamożny włościanin ma swoją parową łaźnię, w której się najmniej raz na tydzień dobrze wyszoruje, wyparzy, obmyje. Nawet ciemne masy żydowskie, sławne ze swego niechlujstwa, bez łaźni się nie obchodzą. Z rumieńcem wstydu przyznać się trzeba, że ze wszystkich europejskich ludów jeden tylko nasz chodzi w grubej skorupie brudu i do zrzucenia go z siebie nawet potrzeby żadnej nie czuje.

Znajdzie się może taki, co zapyta: czyżby lud sam oddawna nie zaprowadził rzeczy dla siebie koniecznej, gdyby ją za taką uważał? A skoro mu ona nie jest konieczną, to po cóż ubóstwo jego nową pomnażać potrzebą?

Łatwa na ten zarzut odpowiedź; dajemy ją nawiasowo, jako dygresję — z grzeczności.

Lud nasz znał niegdyś łaźnie; są na to dowody w historii. Było to w onczas, gdy jeszcze na karku nie miał jarzma niewoli, które go przez wieki do bydlęcego stanu nagięło. A co raz zapominał, do tego — zachowawczy nawskróś — łatwo nie wróci sam przez się; — wieków też na to potrzeba. — Zresztą, jeśli się mamy trzymać zasady, że konieczne dla siebie rzeczy lud sam ma zaprowadzać bez naszej inicjatywy, to

kością i mocą piorunu spadł na dół, ażeby ode-
rwać się ze strun lutni spoczywającej w rękę
reńskich elfów królowej, Lorelaj.

*Najurodziwsza z dziewic grona
Spoczywa tam bez troski;
W złociste szaty otulona
Złociste czesze włoski
Złocistym czesze je grzebykiem,
A czesząc piosnki śpiewa;
Dzika melodja echem dzikiem
Dokoła się rozlewa...*

Czarne oczy zasygnalizowały powtórnie. Mó-
wiły one:

— Jesteś jako Lorelaj... Jak ona rozrzucasz
dokoła uroki... Złocisty włos spływa po twoich
barkach tak samo, jak u niej; a kiedy zaśpie-
wasz, melodja ta rozlewa się dzikiem echem do-
koła, ażeby raz posłyszana, zatruwać spokój na
wieki...

O Lorelaj!...

Marja śpiewała dalej.

*Słyszac ją żeglarz w łódce malej
Uczuwa ból pomury;
Nie patrzy na podwodne skały,
Spogląda wciąż do góry...*

A na to czarne oczy:

— Nie doświadczy to żeglarz i krucha
łódka... Coraz gwałtowniejszą uderza krew falą,
coraz potężniej kołace nieznanne uczucie do serca...

Mamże temu uczuciu otworzyć na własną zgubę,
duszy podwoje?

O Lorelaj!

Aż wreszcie zabrzmiała ostatnia zwrotka.
Głos Marji cichszym się stając, nie tracił jednak
siły. Pojedyncze tony padały niby lzy gorące;
im wyraźniej występowało *diminuendo*, tem głę-
sza przemawiała z niego boleść.

*Żeglarza z czółtnem w końcu na dno
Pociągnie wody siła,
A wszystko to swą piosnką zdradną
Lorelaj uczyniła...*)*

Głośne brawa i oklaski nie miały końca.

Ukłonem pełnym dystynkcji dziękowała pię-
kna dyletantka za uznanie „szczerych chęci“.

Wzrok jej, przelotnie obiegłszy wszystkich,
zatrzymał się na Zygmuncie. Oczekiwała odpo-
wiedzi...

Czarne oczy przemówiły tym razem słowami
poety:

— A wszystko to swą piosnką zdradną tyś
uczyniła, o Lorelaj!

O Lorelaj!...

(Ciąg dalszy nastąpi.)

*) Heine, Heimkehr II.

6)

AMOR POKONANY

NOWELA

St. ROSSOWSKIEGO.

(Ciąg dalszy.)

Krótką przygrywką poszła doskonale. Jej
miękkie śpiewne akordy zdawały się wprowadzać
słuchacza w ów zaczarowany świat baśni, z któ-
rego poeta uszczknął nadobny kwiat swej pio-
senki.

Marja stała spokojnie, licząc w myśli takty.
Nagle uczuła na sobie czyjeś spojrzenie. Obejr-
zała się; były to czarne oczy Zygmunta. Siedział
w fotelu nieruchomy i wpatrywał się w nią z
wyrazem dziwnego zachwytu. Postać jego prze-
stała być śmieszna; zdawało się, że w jednej
chwili wyszlachetniał pod wpływem jakiegoś wzru-
szenia...

Nie miała jednak Marja czasu przyglądać się
zadumanemu chłopakowi; właśnie należało piosnkę
rozpocząć...

Z początku płynął śpiew tak ciepły, łagodny
jak blask zachodzącego słońca i jak powiew wie-
czornego wietrzyku. Był cały rytmem i dźwiękiem;
słaniał się wśród czarów przyrody, ale to mu nie
wystarczało... Leciał wyżej i już — już — ginął
w eterycznych przestrzeniach, kiedy nagle z szyb-

po cóż odstąpiliśmy od tej zasady w sprawie oświaty, pijaństwa, lichwy?... Często bardzo zbawienne potrzeby trzeba narzucać, zmuszać do nich nawet przemocą — jak np. do szczepienia ospy.

Nie byśmy nie mieli przeciw ustawie o przymusowym chodzeniu do łaźni — jak jest, nie rząc nikogo, ustawa o obowiązkowym uczęszczaniu do szkoły. Niechby sobie liberalne doktryny pobladły ze zgrozy, widząc ten ucisk... brudu.

Ale łaźnie nie tylko pod względem moralnym wpłynęłyby korzystnie na ludność wiejską. Oddziaływałyby one dodatnio i na byt ekonomiczny, bo w ślad za czystością zwolna wyrobiłoby się nawyknienie do porządku, potem do gospodarności na każdym kroku, a stąd już się zaczyna szeroki dobrobytu gościniec. Oddziaływałyby one także znakomicie i na zdrowie wieśniaków, wiec podniosłyby ich siły fizyczne, energią i ich umysłowe władze. Ale tych higienicznych korzyści chyba już nikomu dowodzić nie trzeba.

Urządzenie wiejskiej łaźni jest bardzo tanie. Wystarczy na to stojąca nad stawem lub ruczajem, zwykła chałupa o dwóch izbach — jednej do rozbierania się i drugiej do kąpieli parowej. W tej drugiej, mającej szerokie stopnie aż do pułapu, stawia się piec z paleniskiem przy samej ziemi, a z drzwiczkami wchodzącymi do sieni. Nad paleniskiem wmurowany kubał dostarcza gorącej wody, a nad tym kubałem powinna być w piecu duża framuga ze spodem żelaznym, urządzone tak, aby lufta, kędy ogień przechodzi, otaczała ją zewsząd. W tę framugę nakłada się dużych a twardych kamieni, lub żelaziwa, te materjały tak się rozpalają, że dość wylać na nie kilka konewek wody, aby cała izba gorąca napełniła się parą. Wtedy — łaźnia gotowa. Z innych akcesorjów potrzebne są: kadź na zimną wodę, kilkunastce szaflików, wienników brzozowych, rogózek, czy wiązanek słomianych do nacierania ciała i — mydła; tego jak najwięcej.

Zatem — próba niekosztowna. Niech ją na początek zrobią ci obywatele, którzy nawykli do ofiar dla swoich gmin i te Rady powiatowe, co sobie zdobyły zaszczytną reputację gorliwych opiekunów ludu!

W. Ralay.

Postrzelony

komedja w 4. aktach Konrada.

Niwa nasza dramatyczna spoczywa od pewnego czasu odłogiem. Autorowie dawniejsi, z ustaloną już sławą, występują co raz rzadziej i jakby

jałmużnę wyrzucają ze swej pracowni jaki nowy twór, o nowych zaś talentach nic więcej nie wiadomo, jak tylko z notatek kronikarskich, że „pewien młody literat przeczytał w gronie przyjaciół i znajomych kilkuaktowy utwór dramatyczny, wróżący piękne nadzieje. Rękopism złożył autor na ręce dyrekcji teatru.“ I na tem koniec. Bezimienny autor i bezimienny, lub o fantastycznym tytule jak np. „Pogryziona krawatka“ utwór dramatyczny ginie gdzieś w drodze do „rąk dyrekcji“ i publiczność nic więcej o jednym i drugim nie słyszy, czyta tylko nową notatkę o „odczytanej w gronie przyjaciół komedji.“ Tym sposobem dzisiejsza nasza literatura dramatyczna jest nader bogatą i wykazać może olbrzymi katalog, ale tylko nieznanymi autorów i utworów.

Raz przecież jednak słowo ciałem się stało i z pośród licznych zapowiedzi ukazała się w przyśmienionym świetle kiukietów i grymaszącej lampy olejnej nowa komedja, nowego, nieznanego dotychczas autora, którego afisz niepotrzebnie broni przed zarzutem plagiatu lub tłumaczenia — stereotypowym a zbytecznym dodatkiem „oryginalnie napisana.“

Dla szerszej publiczności znany tylko pod nazwiskiem Konrada autor debiutant, występując z pierwszym utworem złożył dowód, że posiada talent autorski, ale równocześnie zasłużył na ciężki zarzut, że za mało miał pilności, aby talent swój należycie wyzyskać. Komedja „Postrzelony“, której nie można odmówić zalet, napisana została w sposób istotnie postrzelony. Utwór robi wrażenie, jakby był tworzony z niesłychanym pospiechem, jak sprawozdanie dziennikarskie w drukarni, gdzie zecer nagli do najrychlejszego ukończenia. Znać to zarówno w budowie sztuki jak i w narysowaniu jej postaci, naszkicowanych węglem konturowo, a nawet zdradza to miejscami zaniedbany cokolwiek język. Mimo tych zarzutów raz jeszcze powtórzmy, że „Postrzelony“ ma niezaprzeczone zalety, świadczące, iż autor umie podchwytować śmieszności ludzkie, że ma sporo humoru i architektoniczna strona w tworzeniu sztuki nie jest dlań zupełną tajemnicą.

„Postrzelony“ jest raczej obrazkiem rodzajowym, aniżeli komedją w ścisłym znaczeniu tego słowa, w czem bezwątpienia zawinił pospiech w wykonaniu sztuki. Nie zgodzilibyśmy się również na tytuł, wzięty z epizodycznego wypadku i nie streszczający w sobie całej osnowy swego utworu, którego treść w krótkości przytoczymy.

Zapalony myśliwy, obywatel wiejski pan Wojciech Pogonowicz, ma córkę Jadwigę na wydaniu, ale od zięcia żąda przedewszystkiem upodobania i zalet myśliwskich. Najmniejsze uchybienie pod tym względem, rujnuje w jego oczach opinie najgodniejszego nawet człowieka. Wprawdzie sąsiad pan Ja-

nusz poluje i nie pudłuje nigdy, ale za mało złożył jeszcze dowodów i daremnie prosi o rączkę panny, którą kocha ze wzajemnością. Ma tylko nadzieję, że po dziesięciu latach próby doczeka się tego szczęścia. W tym czasie zjawiają się w domu p. Wojciecha dwaj epuzerowie miejscy: urzędnik i lekarz. Znając usposobienie p. Wojciecha, starają się przedewszystkiem odsadzić Janusza od panny i w tym celu wymyślają bajkę, iż Janusz postrzelił na polowaniu dziewczynę i zostawił ją bez opieki. W oczach p. Wojciecha jest to zbrodnia niesłychana, wystarczająca do zerwania wszelkich stosunków. W ten sposób urzędnik chciał sobie utworzyć drogę do ręki i posagu bogatej panny, przyjaciel zaś jego, lekarz bez praktyki, do wypchanej dukatami pończoszki ochmistrzyni Jadwisi. Przybywa jeszcze trzeci konkurent w osobie ślamazarnego kuzynka br. Alfreda. Rozpoczynają się więc wyścigi na torze małżeńskim. Rumaki atoli padają przed metą, nie mając sił przesadzić najeżonych przeszkód, w postaci różnych tajemnic łowieckich. Ośmieszają się nieznaną postacią najprostszymi zasad myślowości i otrzymują czarną polewkę. Lekarz zaś poznawszy, iż ochmistrzyni pończoszek nie używa na sakiewki, daje drapak. Janusz, którego niewinność udowodniona została przebiegłością i sprytem „postrzelonego“ strzelca Jakóba, służącego p. Wojciecha, a również zapalonego myśliwego i sprzyjającego Januszowi, otrzymuje uszczęśliwiony to, czego pragnął.

Niektóre sceny są z wielkim humorem napisane i odślaniają nam różne arkana myśliwskie.

Cała akcja odbywa się w kilku godzinach; a zatem Arystotelesowska jedność czasu i miejsca zachowana zupełnie. Centralnego jej punktu nie ma, bo nie zaznaczył go sobie wcale sam autor, któremu chodziło przedewszystkiem o wierne zdjęcie z natury jednego z tych szkiców, które nie wymagają ręki mistrza, ale w każdym razie bystrego i inteligentnego spostrzegacza.

Przedstawienie wypadło w ogólności żywo, a ostatnia scena aktu trzeciego efektownie i z werwą odegrana wzbudziła wśród życzliwie usposobionej publiczności pewien entuzjazm do oklasków, które trwały tak długo, aż zmusiły autora do dwukrotnego pokazania się „narodowi“ i zdradzenia swego incognito. „Przecież on się nie nazywa Konrad“ zauważyła pewna pani uaiwnie. „Uważasz duszko, to tylko w teatrze“, perswadował z sumiastym wąsem małżonek.

„Postrzelonego“ wybrał sobie na benefis p. Wojdałowicz, młody komik, zaangażowany dopiero przez terazniejszą dyrekcję na scenę lwowską. Nie zaszkodzi słów parę poświęcić beneficjantowi, tem bardziej, że co do jego talentu zdania wśród publiczności są rozdzielone i wręcz przeciwne. Nie bierzemy tu naturalnie w rachubę zakulisowych

SYLWETKA.

(Dokończenie).

— Z tem wszystkiem mamy zawsze jeszcze sporo rondli, garnków, kociołków i t. d. — pocieszała padronę Candida, spoglądając z dumą na ściany kucharki.

— Wierzę, że dla twoich oczu to dość — lecz nie dla moich... Jakże to starczyć może, gdy jest nas pięcioro! Rozważ tylko dziewczyno!

— To prawda, święta prawda... ale bo też z pani jest pocziwa ciotka — karmić siostrzenicę z dwojgiem dzieci... to nie bagatela!

— Wszak biedaczka, prócz mnie, nie ma zresztą nikogo na Bożym świecie! Wszystko to głupstwo... ale ten mąż mój, ten mąż! Zamiast teraz na starość opamiętać się i przyjść do rozumu, birbantuje hultaj, jak za młodych lat i oszukuje mnie na każdym kroku...

— Bóg to raczy wiedzieć, czy mój *inglese* nie robiłby tak samo... — pomyślała Candida, głośno zaś dodała: Na objad jednak przychodzi pan nasz zawsze punktualnie, często nawet wcześniej, niżeli potrzeba!

— Juścić nie spóźnia się, bo powiada, że mu nie smakuje, jeżeli sam doń ręki nie przyłoży. A mnie codziennie wściekła pasja porywa, na widok, jak on w niebieskim płaszczu na ramionach, w cylindrze na głowie szasta się po kuchni! Taki jak on człowiek, zamiast zarabiać na grosz, bawi się w kucharza! A! to potwór szkaradny! Ale dość już mam tego dobrego... dłużej na to patrzeć nie będę!

W tej chwili drzwi się otwarły i wszedł do kuchni pan domu. Wstał dziś nadspodziewanie wcześnie, i nie przewidując nic zgoła, przyszedł pożegnać się z żoną przed wyjściem do miasta.

— Jak to, tak wcześnie dziś wylazłeś z barłogu? Co to ma znaczyć, radam wiedzieć? — zapytała obrzucając go surowem spojrzeniem.

— Przyrzekłem jednemu z przyjaciół, droga moja Matyldziu, że mu towarzyszyć będę na małe śniadanko. Zapewne dobrze spałaś, nieprawdaż?

— No, tak dobrze, jak ty, nie potrafię! Bo któż tu w domu, oprócz mnie, myśli o tem, żebyście mieli co zjeść i gałganami nie trzęśli na ulicy! Tobie oczywiście nic innego nie świta w głowie, jak jeno kawiarnia. Lecz mam już tego wszystkiego póty... — tu wskazała na gardło — i powiadam ci, jeżeli nie postarasz się sam o pieniądze, to i objadu mieć nie będziesz... Ja cię nauczę pamiętać o swoich obowiązkach...

— Widzę, kochana żoncio, że jesteś dziś ogromnie zirytowana... z pewnością za przedko wstałaś i spać z pół godzinki dłużej, byłoby ci nie zawadziło. Idź połóż się, a ja tymczasem zastąpię cię chętnie. Wiesz przecie, że na śniadaniu nic mi nie zależy, zwłaszcza wówczas, jeżeli mogę natomiast wyrządzić ci jakąkolwiek usługę.

— Daj spokój stary hultaju, nie odmawiaj sobie przyjemności i nie udawaj świętoszka, wiedząc o tem dobrze, że jabym nie pozbawiła cię sposobności zjedzenia śniadania z przyjaciółmi, gdy ono cię nie kosztować nie będzie!

— Nie rozumiem, dla czego ty ciągle mówisz do mnie: stary, stary! Mnie zdaje się jak gdyby wczoraj dopiero odbyło się wesele nasze i

Bogiem a prawdą — uważam cię zawsze za chwaczką kobietkę!

— A... tego już doprawdy za wiele!... Cóż to, zaczynasz stroić do mnie koperczaki, gdy ja od dwudziestu lat zapomniałam, że jestem zamężną?

— Ależ droga Matyldziu... to niemożliwe, żeby tyle czasu upłynęło...

— Dwadzieścia lat już minęło... wiem dobrze, co mówię... No, dość już tego na dziś, nie zawracaj mi głowy, bo mam myśleć o czem innym. Idź z Bogiem, boś się gotów spóźnić na to śniadanie... idź już, idź!

— Jeszcze jedno słówko, droga żoncio: jesteś aniołem dobroci, najlepszą żoną na całej kuli ziemskiej, ulituj się więc nademną i daj mi trochę grosiwa, bym przynajmniej miał za co napełnić tabakierkę!

— Tego jeszcze brakowało! No masz, masz... odczep się tylko odemnie!

Schowal haracz, składający się z kiku miedziaków, do kieszeni i odszedł tanecznymi krokami, ogromnie z siebie zadowolony.

— Jaki on jest, taki jest, ale koniec końców dobry człek z niego! — mówi padrona udobruchana zupełnie, a Candida wdycha, potakując głową i myślami szuka daleko, gdzieś za siódmym morzem, niewiernego lorda.

Tymczasem stary ekstensor w złotym humorze, śpiewa i tryluje przez sieni, schody, aż na ulicę, a tak głośno, że refrain ulubionej jego piosnki dochodzi do uszu żony:

*Cara non voglio movermi,
Sto troppo ben, sto ben cosi.*

opinię, których dość posłuchać parę godzin, aby rozchorować się śmiertelnie.

Kiedy p. Wojdałowicz przed paru laty pierwsze kroki stawiał po scenie krakowskiej, w lot zjednął sobie całą publiczność i w niespełna pół roku był już jej ulubieńcem. Zdumiewano się, że tak młody artysta w krótkim czasie nabrał pewności siebie na scenie, swobodnej werwy i zamasyżowanego komizmu. I wówczas jedno z pism krakowskich, niezawisłe zupełnie od teatru, umieściło op. W. następujący czterowersz zagadkowy:

„Figurka niska, krępa i przysiadła,

Więcej w nim jest talentu, aniżeli sadła,

Komik z niego nielada, jeżeli nie zatyje,

To jeszcze Żółtkowskiego sławy się dożyje“.

Powtarzamy, że wierszyk ten napisany był w początkach kariery artystycznej pana Wojdałowicza, w chwili, gdy takie piękne rokowania były jak najzupełniej uzasadnione. Minęło lat parę. P. W. przyjechał do Lwowa. Z niecierpliwością czekaliśmy pierwszego jego występu, pragnąc poznać różnicę wytworzoną paruletnią pracą i... nie znaleźliśmy żadnej. Widzieliśmy wielką rutynę, werwę, staranną charakteryzację, niezmierną uwagę na zewnętrzne szczegóły gry, słowem poznaliśmy dobrego aktora, przedstawiającego nienagannie powierzoną rolę, ale nie umiejącego przemówić do ucznia widza, zajętego podziwianiem różnych zewnętrznych akcesoriów. Obserwując następującą p. W. w szeregu ról, poznaliśmy pewne nawet ubóstwo tych środków zewnętrznych i pomysłów, czyli dostrzegliśmy tak nazywaną powszechnie szablonową grę. A mimo to—talentu i to wielkiego odmówić mu nie można, a zarzucić jedynie trzeba brak pracy poważnej, zastanawiania się, wnikania w rolę, wynajdywania jej wewnętrznych motywów, zamiast polowania na efekta, wywoływane zewnętrzną charakteryzacją. I dlatego p. W. stanął na miejscu, nie idzie naprzód i ściga na siebie zarzut powtarzania się. Na naszej scenie najlepsze miał role w „Domu otwartym“, „Słomianym Człowieku“ i w „Ciotce na wydaniu“ w tych trzech rolach z osobną dobrane odegranych rysuje się różnica, polegająca nietylko na samej charakteryzacji. W dzisiejszym składzie scena lwowska bez p. W. obejść się nie może, od niego więc samego zależy, od skierowania pracy w innym kierunku, aby zdobył sobie stanowisko, na jakie talent — wszelkie uprzedzenie na bok — bez zaprzeczenia go powołuje. (R.)

KRONIKA.

Z życia towarzyskiego. Wczoraj odbył się wielki bal u państwa Ochockich; bliższe szczegóły podamy jutro.

— Bal u państwa Marcelowstwa Madeyskich, zapowiedziany na wczoraj, został odwołany z powodu żałoby w rodzinie, wywołanej zgonem mecenasa Tustanowskiego.

— Wczoraj odbył się wieczorek w Kasynie miejskim i bal urządzony staraniem Besydurskiej w Domu Narodnym. Sprawozdanie podamy jutro.

— Dzisiaj piknik w Kasynie miejskim urządzony staraniem pp. Seweryna Augustynowicza i Stanisława Skarzyńskiego.

— Dzisiaj także wieczorek „Rygoryzantów“ w sali towarzystwa „Frohsinn“.

Pogrzeb. Wczoraj przy licznych współdziałach publiczności odprowadzono na miejsce wiecznego spoczynku zwłoki śp. Tustanowskiego b. prezesa Izby adwokatów, honorowego obywatela miasta etc. Zmarły liczył lat 102, i był ogólnie lubiany i wysoko szanowany, a około dobra publicznego położył wielkie zasługi. Kondukt prowadził ks. kanonik Zabłocki w asystencji licznych kleru obu obrządków.

Za trumną okrytą licznymi wieńcami postępowała rodzina zmarłego. Na pogrzebie widzieliśmy p. Namiestnika Zaleskiego, p. Marszałka Zyblikiewicza, p. prezydenta miasta Dąbrowskiego, wielu wyższych urzędników państwowych i autonomicznych adwokatów i członków arystokracji. Zmarły pozostawił po sobie szczerzy żal w szerokich kołach znajomych. Niechaj mu będzie ta ziemia lekką, dla której tyle dobrego zrobił!

Teatr. (Repertoar). Jutro „Górą Nasi“ Zaleskiego.

We wtorek „Krakowiacy i Górale“.

We środę; „Postrzelony“ kom. Konrada.

We czwartek. „Faust“ opera Gounoda; pierwszy występ panny Rossini.

W piątek: „Na obcej ziemi“ dramat w 4 a. Władysława Dunina.

W sobotę: „Hugenoci“ op. Mayebeera pierwszy występ tenora Bronlika i drugi występ panny Rossini.

Z galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego. Na trzecim posiedzeniu przystąpiło zgromadzenie do wyborów; rezultat zamieściliśmy wczoraj w ostatnich wiadomościach. W skład komisji rewizyjnej weszli dawni członkowie: pp. Dembowski, Vivien, Gniewosz, Abrahamowicz, hr. Męciński, hr. Badeni i Żurowski.

Na wieczornym posiedzeniu del. Męciński referował sprawozdanie komisji budowlanej i przedstawił następujące wnioski:

1) Zgromadzenie zezwala na wybudowanie jednej oficyny za sumę 26.000 złr., zaciągnąć się mającą w galic. kasie oszczędności na hipotekę realności.

2) Zgromadzenie wybierze komisję z 3ch członków, która łącznie z dyrekcją i radą nadzorczą przy odpowiednich warunkach zajmie się sprzedażą połowy albo całej realności Towarzystwa kredytowego ziemskiego.

3) Ta sama komisja łącznie z dyrekcją w razie sprzedaży obu domów zajmie się wybudowaniem nowego budynku dla Towarzystwa i

4) Plany te i kosztorysy przedłoży najbliższemu zgromadzeniu ogólnemu delegatów.

Po małej dyskusji, wywołanej opozycją delegata Krukowieckiego, zgromadzenie przyjęło wnioski i do wymienionej komisji wybrało pp. Abrahamowicza, hr. Badeniego i Augustynowicza.

Wniosek p. Augustynowicza, aby grunta rustykalne przy wymiarze pożyczek mogły być uwzględniane, jeżeli należą do jednej gminy i do jednego właściciela z gruntami dominikalnymi — przekazano dyrekcji dla przedłożenia pod obrady na następnym zgromadzeniu.

To samo uchwalono co do wniosku br. Lipowskiego w sprawie udzielenia pożyczek na cele melioracyjne.

Bardzo ważny wniosek del. Youngi przekazano dyrekcji do rozważenia. Wniosek ten opiewa:

„Dyrekcja Tow. kredytowego ziemskiego, dla przyścia z pomocą członkom Towarzystwa, pragnącym zabezpieczyć przyszłość swoim spadkobiercom czy też wybranym dowolnie następcom — przyjmować będzie do swego depozytu, składane na ten cel kwoty — nie niżej wszakże 1.000 złr. w 5 proc. listach zastawnych, corocznie doliczać do nich narosłe procenta, a po oznaczonym czasie, np. lat 50. zbierany kapitał ma być wypłacony wymienionym w akcie depozytowym osobom, bez względu na prawo spadkowe. Za administrację i depozytowe, dyrekcja liczyć sobie może pewien umiarkowany procent.“

Przyjęto dalej jednomyślnie wniosek del. Reya, aby obrady ogólnego zgromadzenia rozpoczynały się nie 20. ale 28. lutego. Pozwolono następnie, aby pensje wdów po urzędnikach Tow. mogły dochodzić 500 zł i po przyznaniu datków wdowom i urzędnikom, zakończono obrady.

Z kolei Karola Ludwika. 29te zwyczajne walne zgromadzenie akcjonariuszów uprzyw. kolei Karola Ludwika, odbędzie się we czwartek dnia 1. maja. 1884 o godzinie 10 z rana w Wiedniu w sali Stowarzyszenia inżynierów i architektów.

Kraoh zbożowy. Pierwszych dni marca odbędzie się we Lwowie zjazd osób, które najwięcej były zaangażowane w grę zbożową i największe na niej poniosły straty. W Stanisławowie zawiązał się tymczasowy komitet, który wzywa interesowane osoby, aby się z nim znożyły i wspólnie obmyśliły środki zaradcze. Dziwna jeno rzecz, że na odezwie tego „tymczasowego“ komitetu nikt nie jest podpisany. Czy się żenowano?

Zanotujemy jednak z wspomnianej odezwy następujący charakterystyczny ustęp:

„Galicia wraz z Bukowiną ma zakupione na termin wiosenne olbrzymie ilości pszenicy na giełdzie wiedeńskiej. W obec tendencyjnej niżki, narażającej kraj nasz na miljonowe straty i w obec nadchodzącego terminu realizacji, powinni wszyscy zaangażowani zespolic się razem, a to tem bardziej, że giełda wiedeńska ma na pokrycie zobowiązań swoich, zaledwie 300.000 ctn. mtr. pszenicy na składach“.

Bal polski w Pradze odbył się dnia 14go b. m. Wypadł świetnie. Urządzeniem jego zajęły się obydwa towarzystwa polskie „Kola“ i „Ogniska“. Sala konwiktowa, jedna z największych i najpiękniejszych w Pradze, nie mogła pomieścić gości, przybyłych

na tę zabawę, ażeby podziwiać przesliczny mazur, dziarsko prowadzony przez pp. Podwysockiego i Padalewskiego. Bal rozpoczął się polonezem.

Stracenie. Wczoraj rano o godzinie 7 stracono w Peszcie na dziedzińcu więziennym trzech morderców Majlatha. Egzekucja trwała 8 minut w obecności urzędników i lekarzy sądowych.

Z Kossowa nam donoszą, że dnia 1. marca 1884 z uderzeniem 4. godziny po południu odbędzie się w Kutach w sali kasynowej dwudzieste dziewiąte zwyczajne walne zebranie Towarzystwa prawniczego, na które Wydział szanownych członków zaprasza. Na porządku dziennym: 1. Odczytanie protokołu z poprzedniego posiedzenia; 2. Wniosek Wydziału do budżetu na rok 1884. Sprawozdawca pan Winiarski; 3. Dyskusja nad kwestją „czy i o ile mogą małoleńi bez interwencji swych prawnych zastępców zawierać kontrakty“. — Sprawozdawca pan Dr. Wurst; 4. Wybór prezesa i Wydziału Towarzystwa na rok 1884; 5. Wnioski członków.

Z Sanoka nam piszą: „Dawne to już czasy, kiedy Sanockie słynęło z wesołych zabaw, licznych zebrań, balów i pikników. — Dziesięć lat prawie minęło w zupełnej ciszy, — bo zwykle na szumnie ogłoszony bal, poparty po całej okolicy rozesłaniem zaproszeniami, zjeżdżało się zaledwie kilka par. Dopiero w tym roku, tak bardzo ożywionym w całym kraju, odżyła także ziemia Sanocka i przypomniała sobie dawne, wesołe i dobre czasy. Punkt zborny na tegoroczny karnawał naznaczono Sanok, i cała okolica, z najodleglejszych nawet zakątków górskich, stawiała się na sali balowej. Brakowało widocznie dotąd tylko silnej inicjatywy, bo raz zebrałszy się na humor i ochotę, długo już czekać nie trzeba było. Bawiono się do dnia białego, — a wszyscy wracali do domu „z myślą“ dla czego kilka lat tak cicho i nudnie przeżyli, kwasząc się wzajemnie? Postanowiono więc częściowo przynajmniej powetować sobie stratę urządzeniem drugiego balu, a ten w dniu 12 lutego zgromadził jeszcze liczniejsze towarzystwo, gdyż wiele osób, znających tylko z opowiadań zabawy Sanockie, przybyło z daleka, bo aż ze Lwowa, z Tarnopolskiego, Sokalskiego i Samborskiego. Nie zawiedli się jednak, bo takich zabaw w innych okolicach nie masz. Staropolską serdeczność i gościnność czuć było dokoła, a każdy przybyły, choć bardzo mało może kogo znał, był tak przez gospodarzy zaopiekowany, iż czuł się jakby w gronie starych dobrych przyjaciół. A wiele było pięknych panien i młodych mężatek, tak wiele, że nawet lwowskie bale zazdrościłby nam mogły. Z zebranych domów wyliczymy przynajmniej kilka n. p. Balów, Cybulskich, Jordanów, Jasińskich, Leszczyńskich, Małachowskich, Morawskich, Pohoreckich, Rylskich, Reizensteińów, Wiktorów, Tarnawieckich, Truskolańskich, Janowskich“.

Z Rzeszowa nam piszą: „Młodzież nasza opatrzywszy się, że karnawał już na schyłku, ocknęła się z zadumy i na serio pomyślała o zabawie. Ostatnimi czasami odbyły się dwa wieczorki kasynowe, na których bawiono się wysmilenie. W niedzielę będzie trzeci, a we wtorek czwarty i ostatni wieczorek kostjumowy. Ma być przedstawione krakowskie wesele. Panie i panny nasze zajęte zyciem gorsecików i sukienek krakowskich, panowie na wszystkie strony telegrafowali o przysłanie kostjumów. Ruch i przygotowania jak przed koronacją. Ostatnie wrażenie karnawału pozostanie przynajmniej przyjemne i będzie znaczną granicą między zapustami a smętnym okresem wielkiego postu. (O.)“

Z Poznania piszą:

„Pocieszającą statystykę zawiera świeżo wydane dzieło uczonego niemieckiego Eugeniusza Bergmanna pod tytułem: *Zur Geschichte der Entwicklung deutscher, polnischer und jüdischer Bevölkerung in der Provinz Posen*.

Autor na podstawie źródłowych badań wykazuje, że ludność polska w Poznańskim, wbrew twierdzeniom często powtarzanym ze strony niemieckiej, nietylko że nie ubywa ciągle, ale owszem wzrasta.

W roku 1871 wynosiła cała ludność W. Ks. Poznańskiego 1,569.958 mieszkańców. Ludności katolickiej było przeszło milion, protestanckiej przeszło pół miliona, żydów przeszło 61.000.

Według obliczeń Bergmanna, procent niemiecki wśród ludności katolickiej wynosił najwyżej 5 do 6, tak, że ludność czysto-polska przedstawia w roku 1871 przynajmniej cyfrę 951.000.

Od roku 1871 przez następnych lat dwadzieścia, ludność polska i katolicka zwiększyła się, a

przeciwnie niżał się procent ludności protestanckiej.

Uzasadniony szczegółowemi cyframi wspomniany rezultat, autor powiada: „To ubywanie ludności protestanckiej czyli niemieckiej w obec równoczesnego wzrostu ludności katolickiej polskiej, jest objawem tem dziwniejszym, że, aż do początku szóstego dziesiątka lat naszego wieku, germanizacja prowincji robiła ciągle postępy, zarówno pod względem religijnym, jak i narodowościowym... W ostatnich latach germanizacja cofa się raczej, aniżeli postępuje“...

Smutnym dla nas faktem z drugiej strony jest to, że, podług statystyki Bergmanna, połowa obszaru ziemi poznańskiej znajduje się już w ręku niemieckiem“.

Nieuwaga rekwizytorów teatralnych była już nieraz przyczyną smutnych wypadków. Że powinni oni baczenie opatrywać przedmioty przeznaczone aktorom do użytku podczas występów na scenie, dowodzi tego nowy wypadek, jaki się zdarzył w Teatrze Małym w Warszawie.

Pan Turczynowicz występując przed paru dniami w „Nieprzyjacielu kobiet“, bawił się na scenie szpicrutą, której skówka była już obluźwana. Machając tedy silnie szpicrutą, ugodził skówką w oko jedną z pań siedzących w krzesłach parterowych tak silnie, że tej nieszczęśliwej ofierze nieuwagi rekwizytora i zbyt rześkiej akcji aktora, grozi niebezpieczeństwo utraty zranionego oka.

W naszym teatrze nie przypominamy sobie nieszczęśliwego wypadku z powodu lekkomyślności rekwizytora, nie brakło jednak wypadków komicznych, które zniewały w najtragiczniejszych miejscach sztuk przedstawianych do homerycznego śmiechu całą publiczność. Aktorzy rutynowani, nie tracący przytomności na scenie, umieją radzić sobie w podobnych wypadkach, ale adepci sztuki dramatycznej, zmieszani niespodzianą i na próbie nieprzewidzianą sytuacją, podnoszą jeszcze więcej wesoły nastrój widzów. A już prawdziwe fatum ciąży nad mieczami i wszelkiego rodzaju sceniczną sieczną bronią, która się łamie lub psuje w chwili, gdy jej najwięcej rycerz potrzebuje.

Uwagi na ozasie. Pod tym tytułem pomieszcza „Ogrodnik Polski“ w ostatnim swym numerze ciekawe sprawozdanie o teraźniejszym stanie naszych pól i ogrodów w obec tegorocznej szczególnej zimy i wyprawdza ztąd nader interesujące i ważne, gdyż bezwzględnie kompetentne wnioski. Niepotrzebnie tedy, zdaniem tego pisma, zadawaliśmy sobie pracę z okrywaniem róż i brzoskwiń, wina i krzewów. Gdyby można było przewidzieć zimę tak łagodną, jak obecna, niktby roślin delikatnych nie był zabezpieczał. Niektórzy też, bojąc się złych następstw, podkrywali róże i ze zdziwieniem znaleźli je dotąd zdrowymi. Oby tak było i na wiosnę, chociaż najwięcej róż psuje się właśnie na wiosnę, gdy raptowne ciepła po mrozach następują. W każdym razie, to co się dotąd dzieje, jest złą wróżką na przyszłość. Od niezwykłego ciepła i wilgoci pobudziły się do życia, w zupełnie rozmarzniętej ziemi, trawy, stokrotki i bratki. Ruszyły oziminy i rzepaki, nabizmiały na bzach i innych krzewach pączki, które też i na drzewach są dziś tak wielkie, jak zwykle w połowie marca. Powoli tedy rozpoczyna się już krążenie soków w roślinach, a więc istnieje groźne niebezpieczeństwo zmarznięcia w razie mrozów. Jeżeli znów przeciwnie utrzyma się łagodna temperatura, to na wiosnę cała przyroda, zupełnie niespodziewanie, w ciągu kilkunastu dni, może przybrać zieloną sukienkę. Takie są — kończy „Ogrodnik“ — nasze pojęcia, zobaczymy jak rozrządzi przemądry Gospodarz świata!...

GŁOSY PRASY.

Nowa Reforma przynosi dziś wyjaśnienie co do owego komitetu przemysłowego, który *Gazeta Narodowa* przedstawiła jako produkt opozycyjnych dążeń i osobistych nienawiści hr. Krukowieckiego. Szanowny organ tromtadracji rozminął się w dwóch punktach z prawdą, mianowicie okazało się, że nie hr. Krukowiecki ten komitet zawiązał, ale Rada powiatowa przemyska, uchwałą powziętą dnia 1. lutego; a następnie Komitet przemysłowy nie ma na celu agitowania przeciw komitetowi syndykalnemu, ale zawiązał się jedynie dla zaopiekowania się włościanami,

będącymi dłużnikami Banku rustykalnego. To trochę zmienia postać rzeczy, a wykazuje zarazem, jakich to u nas środków używają, aby siać waśń w społeczeństwie.

Komitet przemysłowy składa się z dra Czaykowskiego, ks. Dmochowskiego, A. ks. Lubomirskiego, A. hr. Krukowieckiego, i dra Teofila Mochackiego, a w odezwie, którą rozesał do gmin, streszcza w następujący sposób uchwały powzięte na zgromadzeniu mężów zaufania, odbytem dnia 15. lutego:

„1) wyraża przedewszystkiem zapatrywanie, że jedynie otwarcie konkursu do majątku Banku włościańskiego, byłoby dla dłużników tego Banku najkorzystniejszym, a to głównie z tej przyczyny że terażniejszy kurator tego Banku, nie jest uprawniony do czynienia jakichkolwiek ustępstw dłużnikom i nie może spłacających swój dług uwolnić nawet od odpowiedzialności za innych dłużników z wypłatą w zaległości pozostających, zaś w razie otwarcia konkursu, od przyszłego zarządu masy krydalnej Banku włościańskiego, spodziewać się należy korzystniejszego układu dla dłużników:

2) poucza dłużników Banku włościańskiego, którzy mają zaległości, ażeby w obecnej chwili wstrzymali się jeszcze od wszelkich układów z Bankiem, aż do czasu dokładnego wyjaśnienia tej sprawy;

3) wzywa natomiast wszystkich dłużników, którzy nie mają zaległości, ażeby zgłosili się do biura komitetu, w celu poszczególnego zbadania, czy i o ile już w obecnej chwili jest wskazaniem wejść w układy z Bankiem.

Komitet ściślejszy w tym celu założył biuro w kancelarji tutejszego Wydziału powiatowego i tamże zgłaszającym się dłużnikom Banku włościańskiego w środę i piątek każdego tygodnia udzieli potrzebnego wyjaśnienia“.

Z tej odezwy widzimy zatem, że komitet przemysłowy różni się w zdaniu co do konkursu z komitetem obywatelskim, ale różnicę tę może wyrównać dyskusja poważna, spokojna, ożywiona z obu stron uczuciem obywatelskim i patriotyzmem. Nie ma jednak wcale jeszcze racji do fabrykowania zdrajców i podsuwania ludziom poziomych zamiarów lub brzydkich uczuć. Niezawodnie nie wszystko co w życiu swoim robił hr. Krukowiecki, było z faktem; krewki jego temperament pchał go na manowce, na których i sobie i sprawie publicznej wielką szkodę wyrządzał. Ale jeżeli jest kto taki, który z tego tytułu nie ma prawa robić mu wyrzutów, to właśnie *Gazeta Narodowa*, pismo, które do rządu swych przymiotów nigdy nie wpisywało taktu...

Nowa Reforma w następnym artykule wykazuje, jak w ostatnich latach kilku podupadło biuro techniczne Namiestnictwa. Jeszcze na początku 1878 r. składało się ono z 84 stałych urzędników i 35 praktykantów, a więc razem 119 osób, a po sześciu latach doszło do tego, że składa się obecnie z 96. Jedni umarli, drudzy usunęli się ze służby, a opróżnionych posad nie obsadzono ze względów oszczędnościowych.

Mieliśmy już kilkakrotnie sposobność zaznaczyć, że w ciągu ostatnich kilku lat rozstroić się mocno cała maszyna administracyjna władzy centralnej. Zaznaczyliśmy już także parę pocieszających faktów, wskazujących, że nowy Namiestnik zajął się gorliwie jej nastrojeniem do kamertonu potrzeb krajowych, a dość przysłuchać się echem dochodzącym tak z prowincji jak i w stolicy z urzędowych murów, aby powziąć wiarę, że p. Zaleski nie zadowolni się półśrodkami, lecz w całości spełni to wielkie zadanie, które sobie wytknął.

Czas zastanawia się nad zbliżeniem się Rosji do Niemiec i wypowiada przy tej sposobności trafną uwagę, że jeżeli Rosja zdecydowała się na takie upokorzenie, jak np. na wysłanie ks. Dołgorukowa do Friedrichsruhe dla zdania Bismarkowi relacji z dokonanej na jego rozkaz dyslokacji wojsk i cofnięcia ich od pruskiej granicy, to widocznie oblicza na to, że to zbliżenie się do Niemiec da jej możliwość przeczekania spokojnie aż do chwili, kiedy śmierć usunie wszechpotężnego kanclerza z drogi, jaką carat wytknął sobie.

Gazeta Krakowska, przywoławszy sobie na pamięć fakt ten, że w Anglii Izba lordów podawała zawsze inicjatywę do reform zdrowych i stała na straży wolności, żąda od austriackiej Izby panów, aby pokazała się liberalniejszą od Izby po-

słów i uchwalając wydane przez rząd rozporządzenia o stanie wyjątkowym, wprowadziła rozmaite ograniczenia, o których zapomniała czy może których nie umiała poczynić Izba posłów.

Motywuje swe żądanie *Gazeta* tem, że w Austrii system konstytucyjny, niedawno zaimprovizowany, dopiero zapuszcza korzenie.

„Co w nim trwałego — pisze ona — to istotnie tylko wola Monarchy, aby to państwo było konstytucyjnie rządzone... Z dwóch zaś organów konstytucyjnych, dotąd Izba panów najmniej stosunkowo zapuszcza korzenie — przy początkach rządu gabinetu hr. Taaffego widzieliśmy, przez jak dziwne ona przechodziła konwulsje, na chwilę niewiadomym nawet było, co ona stanowi w organizmie państwowym, czy jest zawadą dla wszystkich rządów, czy też tylko liberalną przeszkodą dla rządów konserwatywnych, czy nareszcie organem reakcji. Jeżeli gdzie, to w Austrii Izba ta nie może zapuścić głębokich korzeni i stać się żywotną potęgą, jak tylko stojąc na straży samego ducha rządów konstytucyjnych“.

Owoż zdaniem *Gazety Krakowskiej* Izba Panów straży tej dotrzyma, jeżeli ograniczy czas trwania ustaw wyjątkowych.

Gazeta Narodowa zajęta jest sprawami zagranicznymi.

Dziennik Polski wylicza wszystkie sprawy, jakie mogą jeszcze wejść na porządek dzienny Izby posłów i ubolewa, że w całej polityce wewnętrznej austriackiej nie dzieje się nic takiego, coby mogło zająć głębiej publiczność.

Gazeta Lwowska mówi o zdobyciu przez Rosję Merwu.

Przegląd polityczny

Austro-Węgry. *Pokrok* zapewnia, że Rada państwa nie będzie rozwiązana i w sesji jeszcze bieżącej wyczerpie cały rozporządzalny materiał ustawodawczy. Rozprawa budżetowa rozpocznie się dnia 7go marca, poczem przyjdzie na porządek dzienny; ustawa o podatku gorzelnianym, o ubezpieczeniu robotników, uregulowanie kongruy, wreszcie sprawa galicyjskiego funduszu indemnizacyjnego.

W komisji przemysłowej toczą się w dalszym ciągu rozprawy nad rozdziałem VI ustawy przemysłowej. Sprawozdawca hr. Belcredi wniósł następującą stylizację § 80, który opiewa, że książka robotnicza pozostaje w ręku pracodawcy, który obowiązany jest wydać ją na żądanie władzy. W książce tej poświadczanej przez zwierzchność korporacji lub policję, pracodawca wpisuje może świadectwo robotnikowi tylko w takim razie, jeżeli będzie ono korzystnym dla niego. W książce robotniczej ma być wpisane imię i nazwisko robotnika, miejsce i rok urodzenia, wyznanie i stan (wolny lub żonaty) rodzaj zajęcia, dzień rozpoczęcia roboty i dzień wystąpienia, podpis robotnika i podpis wraz z pieczęcią odnośnej władzy. Na wniosek posła Adamka uchwalono, ażeby w książce robotniczej wyszczególnione było także i wykształcenie, jakie otrzymał robotnik.

Komisja podatkowa wybrała swym przewodniczącym posła Jaworskiego na miejsce ks. Jerzego Łobkiewicza, który powołany został do Izby panów.

Powatpiewają o tem, czy uda się Kołu polskiemu wytargować ustępstwa w sprawie nowego podatku gorzelnianego, o jakie starała się deputacja podolska. Nowy projekt podatkowy żąda, ażeby gorzelnie, których kadzie zacierowe mają więcej niż 45 hektoliktów objętości, uważane były jako fabryczne i żeby pobierano w nich podatek od ilości wyrobionego spirytusu. Deputacja z Galicji żądała, ażeby gorzelnie, zawierające do 80, a przynajmniej 60 hektolitrow spirytusu uważać za rolnicze i obliczać od nich podatek jedynie od objętości kadzi zacierowych i kotłów. Wątpić należy, czy żądania te utrzymają się, minister finansów pragnie przedewszystkiem podnieść dochód podatkowy z tego źródła, a przytem komisja finansowa węgierskiej Izby poselskiej przyjęła już projekt rządowy, ustanawiający 45 hektolitrow zaciera jako różnicę między gorzelniami rolniczymi i fabrycznymi, oraz sposobami ich opodatkowania.

Deputacja duchowieństwa ruskiego, złożona z ks. biskupa Sembratowicza, ks. kanonika Pe-

Ważne dzieło administracyjne

Zbiór ustaw administracyjnych
J. R. KASPARKA

emerytowanego c. k. starosty.
Skład główny w księgarni **H. ALTENBERGA**
(przedtem Richtera) we Lwowie.

Dzieło to brakujące od kilku lat i skwapliwie poszukiwane, znajduje się w druku w wydaniu pomnożonym i uzupełnionem i obejmować będzie w 180 arkuszach oprócz ustaw i przepisów administracyjnych obecnie obowiązujących, także wyciągi z orzeczeń trybunału administracyjnego, ogłoszonych w dziele c. k. rady dworu hr. Budwińskiego od r. 1886 do 1894, niemniej ustawy i rozporządzenia dotyczące się różnych spraw wyznania katolickiego, akatolickiego i izraelskiego jako część osobną; nakoniec chronologiczny rejestr wszystkich w dziele zawartych ustaw i rozporządzeń z oznaczeniem liczby, na której się w dziele znajdują.

Dzieło wyjdzie w 15. zeszytach 12 arkuszowych, co 3 — 4 tygodni zeszyt.

Cena prenumeracyjna na całe dzieło złr. 15. — może też być spłacana zeszytami po 1 złr. — Zeszyt 1. wyjdzie w miesiącu Marcu b. r. — przy odbiorze zeszytu 1. Premuratorowie winni złożyć należność za zeszyt 1. i ostatni t. j. złr. 2.

Prenumerata po cenie powyższej przyjmuje się do końca Marca 1884.

Od 1. Kwietnia następuje cena sklepowa t. j. za dzieło kompletne zł. 18 — czyli zeszyt po 1 złr. 20 ct. zatem przy odbiorze zeszytu 1. z przepłatą za ostatni złr. 2 40 ct.

Zamówienia z prowincji przekazem pocztowym ekspedjuje niżej podpisana księgarnia pocztą zeszytami; do takich zamówień należy dołączyć na porto i recepis 15 ct. od zeszytu.

Prenumeratę przyjmuje księgarnia **H. ALTENBERGA** we Lwowie, jako skład główny, tudzież Autor we Lwowie i wszystkie znaczniejsze księgarnie w Galicji. (105)

Lancstrówki od 35 złr. do 200 złr.



Naboje wszelkich systemów.

Rewolwery od 4 do 25 złr.

Pojedynki dla straży lasowej z bagnetem 5 złr.

Wszech nauk lekarskich

Dr. Feliks Sielski

były asystent profesora chorób kobiecych uniwersytetu Wiedeńskiego Dra bar. K. Rokitańskiego

(15) *osiadł we Lwowie*

i ordynuje jako specjalista w chorobach kobiecych i jako operator od 2 do 3 1/2 godziny popołudniu w swoim pomieszkaniu

przy ulicy Czarneckiego Nr. 2.

DONIESIENIE

Pierwsza spółka
krawców lwowskich

(104) otwiera:

z dniem 15 marca 1884 przy ul. Hetmańskiej l. 10
Wielki Magazyn tanich gotowych sukien męskich własnego wyrobu.

W tym magazynie będą suknie tańsze, gustowniejsze i trwalej wykonywane, jak suknie fabryczne wiedeńskie.

Krawcy poszukujący zatrudnienia mogą każdej chwili znaleźć takowe u „Pierwszej Spółki krawców lwowskich“

Również poszukuje się biegłego buchaltera, który by mógł być i do sprzedaży sukien męskich użyty.

Bliższą wiadomość można otrzymać między godziną 4 a 6tą po południu w sklepie p. Bolesława Mikulińskiego przy placu Halickim l. 12.

Do wygrania 1 Marca

złr. 200.000

na losy pożyczki z r. 1864

promesa złr. 5.

26 Lutego

na losy dla ubogich m. Wiednia

1.000 dukatów. — Los 50 cent.

Losy loterii, na konie i ekwipaże

po złr. 1

Nabyć można w handlu

Fr. Schubutha i Syna

(101) Lwów — Rynek.

Ciągnięcie

już

1 Marca

Losy

Główna
wygrana

złr. 50.000

czerwonego krzyża

Najlepszy
i najtańszy
Los

węgierskie

Rocznie
trzy
ciągnięcia

Sprzedają po kursie dziennym, także

k w i t y p o b o r o w e

na pięć tych losów

19 miesięcznych ratach po tylko złr. 2

przy wygraniu prawie natychmiastowym

August Schellenberg

Dom bankowy i Kantor wymiany
we Lwowie.

(110)

Zakład leczniczy prywatny

otwarty na mocy koncesji Wysokiego c. k. Namiestnictwa we Lwowie, przyjmuje chorych płci obojga na wszelkie rodzaje chorób wewnętrznych i zewnętrznych z wykonaniem wszelakich operacji. Wykluczone są choroby ostre zaraźliwe. Wybór lekarza ordynującego pozostawiany jest klientom. Wyjaśnień udziela dyrektor zakładu

Dr. Z. Rieger,

rada zdrowia

we Lwowie, przy placu Halickim I. 10

ustnie od g. 2—4 popołudniu.

(67)

Towarzystwo spożywcze

we Lwowie,
zakupiwszy znaczną partję wołów
opasowych z pierwszorzednych stajni
sprzedaje

wyborowe mięso

we własnych sklepach przy placu
Halickim I. 8 i ulicy Kościelnej I. 8

po cenach:

Poędwica	36 et.
Pieczeń i rozbratel	34 "
Pieczeń biała i krajówka	32 "
Krzyżówka	29 "
Uszyk	28 "
Grube żebro i plecówka	26 "
Poprzeczka, szponder etc.	22 "

Założone w r. 1858 pierwsze austriackie

Biuro anonsów A. Oppelik.

Wiedeń, miasto, Stubenbastei Nr. 2.

poleca się do załatwienia wszelkiego rodzaju anonsów dla
wszystkich krajowych i zagranicznych dzienników
Za rzetelne i szybkie wykonanie wszystkich za-
mówień, poręcza, ogólnie za pewną uznana i najstarsza
firma, tego rodzaju w Austro. — Węgrzech. — (109)

Cenniki i kosztorysy gratis i franco.**Ces. król. uprz. kolej galicyjska Karola Ludwika.****OBWIESZCZENIE.****29 zwyczajne Zgromadzenie Walne
AKCJONARIUSZÓW**

ces. król. uprzywilejowanej

kolei galicyjskiej Karola Ludwika

odbędzie się we czwartek dnia 1 maja 1884 r. o godzinie 10 przed południem
w Wiedniu

w sali Stowarzyszenia austr. Inżynierów i Architektów, I., Eschenbachgasse Nr. 9.

Porządek dzienny:

1. Sprawozdanie wydziału rewizyjnego z zamknięcia rachunków z 1883.
2. Sprawozdanie roczne Rady zawiadowczej.
3. Rozporządzenie nadwyżką z r. 1883.
4. Wybór wydziału rewizyjnego dla zbadania rachunków z r. 1884.
5. Uzupełnienie Rady zawiadowczej.

Panowie akcjonariusze posiadający najmniej 40 akcyj, życzący sobie wypełnić prawo głosowania, zechcą złożyć wzmiankowaną liczbę akcyj w myśl §§. 22 i 26 statutów, najdalej do dnia 26 kwietnia r. b. włącznie, a otrzymają natomiast oprócz potwierdzenia na złożone akcje, kartę wstępu do zgromadzenia walnego.

Złożenie akcyj skutecznie można:

W Wiedniu, w kasie Towarzystwa, c. k. uprz. austr. Zakładzie kredytowym dla handlu i przemysłu, w kantorze M. S. Rotszylda; **we Lwowie**, w Filii c. k. uprz. austr. Zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu i w c. k. uprz. galic. akcyjnym Banku hipotecznym; **w Krakowie**, w galic. Banku dla handlu i przemysłu; **w Berlinie**, w Banku dla handlu i przemysłu, w kantorze S. Bleichröder, w Dyrekcji Towarzystwa dyskontowego i w kantorze Richtera & Comp.; **w Wrocławiu**, w szląskiej spółce bankowej; **w Lipsku**, w powszechnym Zakładzie kredytowym niemieckim; **w Hamburgu**, w kantorze pp. L. Behrens i synów; **w Frankfurcie n. M.**, w kantorze u pp. M. A. Rotszylda i synów; **w Monachium**, w kantorze Merck, Finck & Comp.; **w Sztuttgardzie**, w Wirtemberskim zakładzie bankowym, ongi Pflaum & Comp., mianowicie: co do miejsc składowych w Wiedniu za pomocą konsygnacji w dwójnasób, w innych zaś miejscach za pomocą konsygnacji w trójnasób wygotowanych zawierających akcje w porządku arytmetycznym, do czego formularze wydane będą bezpłatnie w wymienionych kasach i agenturach.

Akcjonariusz chcący wykonać prawo głosowania przez innego do głosowania uprawnionego Akcjonariusza, raczy odnośnie na imię obranego zastępcy opiewające pełnomocnictwo, na odwrotnej stronie karty legitymacyjnej wystosować i własnoręcznie podpisać.

Pp. Akcjonariusze będący zatem w posiadaniu głosów na podstawie pełnomocnictwa przeniesionych, winni cedowane im karty legitymacyjne (pełnomocnictwa) najpóźniej w przededniu walnego Zgromadzenia oddać Generalnej Dyrekcji.

Każde 40 akcyj dają prawo do jednego głosu, żaden jednak Akcjonariusz nie może zastępować więcej jak 25 głosów we własnym i mocodawców imieniu.

Wiedeń, dnia 23 lutego 1884.**Rada zawiadowcza.**

